

"Roslund kirjoittaa niin vangitsevasti,
ettei lukemista voi lopettaa."

- DAGENS NYHETER

ANDERS ROSLUND

100 PROSENTTIA

Suomentanut Annamari Typpö

WSOY

ANDERS ROSLUND

100 PROSENTTIA

SUOMENTANUT | ANNAMARI TYPPO

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

RUOTSINKIELINEN ALKUTEOS

100 procent

© ANDERS ROSLUND 2022

PUBLISHED BY AGREEMENT WITH SALOMONSSON AGENCY

SUOMENKIELINEN LAITOS © ANNAMARI TYPPÖ JA WSOY 2023

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

ISBN 978-951-0-48294-0

PAINETTU EU:SSA

juuri nyt

SIALLE KUOLEMINEN ON helppoa.

Tuikataan veitsi valtimoon, ripustetaan eläin roikkumaan pää alas-päin ja valutetaan veri ulos. Menetelmä on sotkuinen, mutta nopea.

Ihmisen verenlasku sen sijaan vie pidempään, ainakin jos sen haluaa tehdä siististi ja kohde on vielä hengissä, kuten tässä tapauksessa.

Aivan solisluiden alapuolella olevat laskimot toimivat parhaiten. Ne eivät koskaan vetäydy kasaan vaan pysyvät jännittyneinä, joten jokaisen tipan saa valutettua ulos. Muuten olisi mentävä vatsan kautta ja kaivettava esiin kaikkein suurimmat suonet, ja niitä voi olla vaikea löytää. Tai sitten voisi yrittää puhkaista sydämen. Kauempana sydämestä olevat käsien ja jalkojen suonet vetäytyvät jonkin ajan kuluttua kasaan, jolloin veri lakkaa virtaamasta, eikä sekään ole hyvä.

Verta on neljä, ehkä viisi litraa. Se ei ole kovinkaan paljon. Jos pistän tarkasti, tarvitsen vain tehokkaan ruiskun, jolla pystyn imemään kaiken veren ruumiista vähän kerrallaan. Silloin ei tarvita muovilettoa, joka laitetaan roikkumaan kuin lappo ja odotetaan, että veri valuu ulos.

Olenko oikeassa?

Luulen niin.

Me ihmiset olemme taitavia. Osaamme tehdä mitä vain. Vähän niin kuin näyttelijät.

Osaamme esimerkiksi esittää tyyppiä, joka haluaa tietää, miten pitkälle ihmiskehon kanssa voi mennä, ja istua sitten heti perään nauttimaan pullakahveja. Tai tyyppiä, joka ottaa saman ihmisen hengiltä ensin kerran, sitten kaksi kertaa, sitten kolme kertaa, joka ylittää rajan ja sammuttaa samalla lopullisesti jotakin itsessään.

Siksi kohteen on oltava elossa, kun kaikki tapahtuu. Koska kaiken on täsmättävä. Ja koska verenlasku on helpompaa, kun sydän vielä sykkii.

Olen ollut työn touhussa nyt melkein kaksikymmentä minuuttia. Imenyt ja valuttanut. Kun ruiskuun mahtuu verta kaksisataa millilitraa kerrallaan, se on tyhjennettävä imukertojen välissä kaksikymmentä, ehkä kaksikymmentäviisi kertaa. Loppua kohti homma hidastuu, sillä on todella vaivalloista saada ruisku täysin tyhjäksi. Jos saan toimia rauhassa, tässä menee arviolta puolisen tuntia.

Mies tuijottaa minua harmain kasvoin. Punertava sävy on poissa. Hän ei tunne kipua. Pistos tuntuu siltä kuin kanyloisi laskimon, ei siis juurikaan pahemmalta kuin verinäytteen ottaminen käsivarresta. Koska hän kuolee? Se on filosofinen kysymys. Todennäköisesti sillä hetkellä, kun olen valmis. Tai heti sen jälkeen. Riippuu määritelmästä.

Vasta sitten leikkaan hänet auki.

Viillän auki käsivarret, viillän auki reidet – mutta ruumiista ei valu lainkaan nestettä.

Kun käsivarret on viilletty auki ranteista kyynärpäihin, miehen pitäisi pian kylpeä omassa veressään. Elämännesteen pitäisi valua purona betonikynnystä kohti, sen pinnan kohota kynnyksen yläreunan tasolle, värjätä ensimmäisenä lätäkköön astuvan poliisin askeleet ennen kuin tämä seisahtuu niille sijoilleen, tajuaa, että on jo liian myöhäistä, ja perääntyy sitten hitaasti ollakseen tuhoamatta enempää todisteita kuin on pakko.

Mutta ei tällä kertaa.

Kaikki on puhdasta, siistiä, täydellistä.

Jäljittelijän ei pidä koskaan hutiloida.

yksitoista kuukautta
aikaisemmin

SINÄ ILTANA RIKOSKOMISARIO Ewert Grens lukitsi ovensa sisäpuolelta. Hän soitti musiikkia maksimivoimakkuudella eikä kuullut, kun joku huusi hänen nimeään väkivaltaisikon käytävällä.

Hän ei havainnut ahdistuksen hajua.

Hän ei huomannut vapisevansa ja hikoilevansa, ei tiedostanut, että pimeys hänen ympärillään johtui sammuksissa olleista valoista ja alas vedetyistä kaihtimista.

Hänellä ei ollut aavistustakaan, että kun kaikki inhimillisen kontaktin tasot on kuorittu pois, jäljelle ei jää enää mitään. Hän ei tiennyt, että jos ei ole ketään, johon tukeutua, putoaminen jatkuu. Hän vain yritti olla näkemättä nuoren tytön tuijotusta, naisen kättä, joka lepäsi hänen omansa päällä. Hän oli ensimmäistä kertaa päättänyt luottaa, uskaltanut ottaa riskin, että joutuisi pettymään. Hän ei ollut tajunnut, miten kipeää se voisi tehdä.

Virka-ase, jota hän oli niin kovin harvoin käyttänyt, lojui kirjoituspöydällä.

Lipas oli täynnä kiiltäviä tylppiä lyijyluoteja.

Hän kiskoi aseensa lähemmäs itseään, piteli sitä vapisevassa kädessään, hämmästeli miten vähän siihen tarvittiin, miten elämässä oli oikeastaan kyse vain kahdesta silmänräpäyksestä. Toisen hetkellä sitä syntyy, toisen kuolee.

Jos hän poistaisi varmistuksen. Jos hän painaisi sormen liipaisimelle. Tytön silmät katoaisivat näkyvistä, samoin naisen lämmin iho ja pehmeä syli.

Kuului korvia vihlova ääni. Pimeys laskeutui.

Sitten tuli löyhyä. Tärinä. Hengitys. Pelko. Kylmyys. Äänet.

Ja kauhu, kun hän putosi kohti pimeää.

Ewert Grens nojautui eteenpäin työtuolissa ja avasi suunsa. Voidakseen tähdätä piipun kohti yläleukaa hänen piti vääntää kätensä toiseen asentoon.

Juuri kun hän oli painamassa liipaisinta, ajatus palasi hänen mieleensä.

Koko elämänsä sitä odottaa kuolemaa.

Ja sitten se kaikki käy niin nopeasti.

yhdeksän kuukautta
aikaisemmin

KUN VÄKIVALTAYKSIKÖN JOHTAJA Erik Wilson ja rikostarkastaja Mariana Hermansson olivat onnistuneet murtamaan Ewert Grensin oven, oli ollut jo liian myöhäistä. He olivat karjuneet toisilleen yrittäessään saada äänensä kuuluviin mielipuolisen lujalla soineen musiikin yli, juosseet pimeään, ahdistukselta ja tunkkaiselta haisevan huoneen poikki kohti liikkumatonta ruumista, joka oli maannut kasvot hajalle ammuttuna kirjoituspöytää vasten.

Grens oli aina pitänyt asettaan oikeassa kädessä, joten luoti oli tunkeutunut poskiontelon ja vasemman silmän läpi, osunut matkalla pääkalloon ja porautunut lopulta syvälle työhuoneen sisäkattoon.

Se oli pahinta, mitä Mariana Hermansson oli koskaan nähnyt tai tuntenut.

Hän oli voinut pahoin, pelännyt, tuntenut itsensä voimattomaksi ja vajonnut huomaamattaan vasten miestä, joka oli niin kauan ollut hänelle läheinen, ehkä syleilläkseen tätä lujasti, ehkä silittääkseen kädellään sitä poskea, joka ei ollut vahingoittunut.

Lohduttanut miestä, joka oli juuri hävinnyt elämälle. Jota ei enää ollut. Lohduttanut itseään.

Ja tuntenut hengityksen.

Heikon hengityksen.

Mutta hengityksen yhtä kaikki.

Kaksi vuorokautta myöhemmin fiksu valkotakkinen henkilö sairaalan teho-osastolla oli selittänyt, että komisarion päätös suunnata piippu suussa ylöspäin oli pelastanut hänen henkensä. Että henkiinjääneet tekivät usein juuri niin, ja joka kerta näytti olevan kyse muutamasta millimetristä, piipun kymmenen, viidentoista asteen kulmasta. Miettikää nyt itsekin, hän oli sanonut poliiseille, jotka olivat

kieltäytyneet poistumasta Grensin sairaalavuoteen äärestä. Kokeilkaa työntää etusormi ja keskisormi suuhun ja tähdätä suoraan ylöspäin. Se on vaikeampaa kuin kuvittelisi. Kuvitelkaa sitten, että sormien tilalla on aseennippu, että teitä ahdistaa ja vapauttaa, ja että maailma tunnetaan synkältä ja sumealta ja hahmottomalta. Silloin se on vieläkin vaikeampaa. Jos ystävänne sen sijaan olisi tähdännyt suoraan sisäänpäin – hän olisi onnistunut. Tai epäonnistunut, miten sen nyt ottaa.

Ewert Grens oli ollut teho-osastolla viikon verran. Koska suurimmat verisuonet olivat säilyneet vahingoittumattomina eikä luunsiruja ollut haittaa, hänet oli siirretty tavalliselle osastolle. Kuusi viikkoa myöhemmin hän oli jo jalkeilla ja pääsi pois sairaalasta. Se puoli kasvoista, joiden läpi luoti oli tunkeutunut, oli vajonnut kuopalle. Poskipää oli painunut sisään, ja rikoskomisarion koko pää näytti olevan ikään kuin vinossa. Musta silmälappu oli määrä vaihtaa silmäproteesiin.

Ensimmäisen yönä kotona Grens vietti parvekkeen puuistuimella. Mikään muu ei tullut kysymykseenkään. Sänky tuntui entistäkin enemmän haudalta, johon hän oli vähällä vajota. Seuraavana yönä hän päätti maata porraskäytävässä oman ovensa edessä, mutta unta hän ei vielä kukaan saanut. Hänen ulkokuortaansa oli alettu sairaalassa paikata, mutta hänen sisimpäänsä ei ollut koskettu – hän ei enää ollut ampumaseen uhri vaan ihminen, joka oli päästetty vapaaksi – todellisuuteen, jota hän ei edelleenkään ymmärtänyt.

Kolmantena yönä, kun hän ei löytänyt hyvää paikkaa patjalleen, maailma romahti taas ja hän sen mukana.

Ensin hän sahasi ruokasalin kuusi antiikkituolia niin moneen osaan kuin kykeni. Olohuoneen pehmeän sohvan ja lähes käyttämättömien nojatuolien pehmusteet hän pani palasiksi lihaveitsillä. Hän siirtyi suuren asuntonsa huoneesta toiseen ja teki selvää jälkeä kaapeista, hyllyistä, matoista, tauluista, keittiökalusteista ja sängyistä. Hän purki television osiin ja repi jokaisen kirjan jokaisen sivun ohuiksi suikaleiksi. Vaatteet oli helpointa leikata palasiksi. Kun hän oli lastannut hissin täyteen ja ajanut parin tunnin ajan edestakaisin asuntonsa ja kellarissa sijaitsevan jätihuoneen väliä, hän siirtyi lamppuihin, lautasiin, maljakoihin ja peileihin, hajotti ne yksi kerrallaan betoniseinien suojassa. Kun joka ikinen puun ja kankaan ja lasin kappale oli lopulta poissa,

Grens astui kirjastohuoneeseen ja lähestyi ainoita jäljellä olleita esineitä – Annin muotokuva ja punaista seinävaatetta, joka toivotti vuoden ympäri HYVÄÄ JOULUA. Niitä hän ei pystynyt tuhoamaan, vaan heitti ne päällimmäiseksi täpötäyteen jäteastiaan. Kun aamu tuli, hän vajosi raskaaseen uneen typötyhjän asuntonsa lattialla.

seitsemän kuukautta
aikaisemmin

NIIDEN KOLMENKYMMENTSENSEITSEMÄN PÄIVÄN aikana, jotka Ewert Grens vietti pakkohoidossa Sankt Göränin sairaalan psykiatrisella akuuttiosastolla, hänen vointinsa heikkeni vähitellen. Hänet oli löydetty paskaisena ja pahalta haisevana aution asunnon lattialta, ja nyt näytti siltä, että hän oli vaipumassa yhä syvemmälle oman mielensä syövereihin, hajottamassa sieluaan osiin samoin kuin oli tehnyt asunnolleen. Kun Mariana Hermansson tai Piet Hoffmann kävi katsomassa häntä, hän makasi vuoteessa kyljellään liian suurissa sairaalavaatteissa ja tuijotti suoraan eteensä kykenemättä kommunikoida. Kai se oli jollakin tavalla ymmärrettävää – vastapäisessä sängyssä lojui nuori mies, joka huusi tauotta tuskissaan; ovesta ravasi edestakaisin vanha nainen, joka tuli joka kerta iholle ja kuiskasi aikovansa leikellä palasiksi kaikki tyynni; kaksi teiniä höpötti suureen ääneen hengellisiä loruja; eräs pitkätukkainen hakkasi päätänsä seinään; ja kaikki muut olivat vaipuneet syvälle omiin maailmoihinsa.

Rikoskomisario oli lähes neljäkymmenen vuoden ajan ollut yksi poliisitalon epävirallisista vallanpitäjistä ja herättänyt pelkoa muissa ihmisissä. Täällä hän nukkui nimettömässä sairaalahuoneessa, jonka ovi oli lukossa ja ikkuna panssarilasia, yllään samanlainen kaapu kuin jokaisella muullakin potilaalla.

Siitä, minkä oli pitänyt päättyä, oli tullut selviytymistä.

Viimeisenä oljenkortena hänet siirrettiin Maltesholmsgården-nimiseen paikkaan, joka oli tarkoitettu psyykkisesti sairaiden pitkäaikaishoitoon. Muutos oli nähtävissä välittömästi siirron jälkeen. Grens alkoi varovasti kiinnittää huomiota ympäristöönsä ja reagoida siihen, osallistua. Illan tullen hän lausui ensimmäiset sanansa sen jälkeen, kun oli päässyt pois sairaalasta ampumisesta toivuttuaan.

– Haluaisin kupin kahvia.

Siinä kaikki.

Mutta niille, jotka tunsivat Ewert Grensin, se merkitsi paljon, paljon enemmän.

Hän oli palaamassa takaisin.

Takaisin elämään.

kolme kuukautta aikaisemmin

MALTESHOLMSGÅRDEN OLI KAUNIS rakennus kauniissa, sie-
lua hoitavassa ympäristössä. Ainakin Ewert Grensille. Vastapäisen
huoneen Michél-nimisellä nuorukaisella, josta oli tulossa hänen hyvä
ystävänsä, ja muilla hänen kaltaisillaan vaikutti olevan huomattavasti
pidempi matka kuljettavana. Michél kiersi ympyrää, oli koko ajan mat-
kalla samaan paikkaan, josta yritti paeta.

Joillakin oli yksinkertaisesti enemmän kuoppia, joihin pudota.

Rikoskomisario nousi oleskeluhuoneen pyöreästä pöydästä, jota
peitti punainen liina. Huoneesta näkyi vihreä puutarha ja hiekkatie,
jonka toisessa päässä sijaitsevaan yhteisöön Grens ei ollut koskaan
kuulunut. Hänellä oli tapana kulkea iltapäiväkävelyllään puutarhaa
kiertävän korkean aidan viertä. Askeleita kertyi yhdellä kierroksella
tasan kahdeksansataakolmekymmentäseitsemän. Grensille riitti kolme
kierrosta, kaksituhatta viisisataayksitoista askelta.

Raskaiden harmaiden pilvien verhoama taivas oli juuri repeämässä,
mutta Grensiä voimakas sateenropina ei haitannut. Se tukahdutti hil-
jaisuuden, jota hän ei ollut koskaan sietänyt. Grens kuunteli sade-
pisaroiden äänekästä rummutusta, ja pian hänen oli jo vaikea nähdä
eteensä, aita näytti sumealta eikä kattojen takana näkynyt mitään. Hän
teki kämmenestään pienen kupin ja antoi sen täyttyä vedellä, kasteli
sitten otsansa ja poskensa, hiuksensakin, asetteli ohuet, harottavat
suortuvat samaan suuntaan.

Aika ajoin hän mietti naista, jota oli uskaltanut rakastaa ja joka
oli sitten heittänyt hänet pois kuin roskan. Enemmän hän kuitenkin
mietti naisen tytärtä, kummityttöään Astridia, josta oli pitänyt pal-
jon – joka oli luottanut ja turvautunut häneen siihen aamuun asti,
kun Grens oli ollut pakko pidättää tytön äiti ja sulkea tämä telkien

"RUOTSISSA EI OLE SARJAMURHAAJIA, EI OLE KOSKAAN OLLUTKAAN."

Miksi sitten yksi ruumis löytyy verettömäksi valutettuna, toinen pistettynä täyteen erilaisia nesteitä ja kolmas hitaasti kärvennettynä? Toisistaan poikkeavia murhia yhdistää kiero halu selvittää, kuinka kauan ihmisen on mahdollista tasapainoilla elämän ja kuoleman rajalla – sekä täydellinen DNA-osuma. Tekijän on oltava sama.

Yksitoista kuukautta sen jälkeen kun Ewert Grensin maailma mureni, Tukholman poliisin väkivaltayksikkö hakee taas vastauksia kysymyksiin, jotka pakottavat kohtaamaan ihmismielen suunnattoman pimeyden.

"Anders Roslund todellakin on sataprosenttinen...
400 sivua täyttää toimintaa... Jollei Roslund jo ole
Ruotsin paras rikoskirjailija, hänen edellään on ani harva.
Kieli soljuu, ja vauhti on hurja."

– NYA KRISTINEHAMNS-POSTEN

9 789510 482940

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-48294-0